

NOVA DOBA

Študijska knjižnica

dolž. iztis

Ljubljana

Stane letno 48 Din, mesečno 4 Din, za inozemstvo letno 120 Din.
— Oglasi za mm višine stolpca 40 p. Reklame med tekstem, osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 1 Din

Izhaja

vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmayerjeva ul. št. 1 pritličje. Telefon št. 65.

Račun kr. poštnege čekovnega urada štev. 10.066.

Kaj je z upravnimi sodišči?

Po sprejetju ustave smo si oddanili, češ, dovršeno je veliko delo. Ograjen je fundament in to tako, da bo graditelj v bodoče zavezan nadaljevati zgradbo na tem temelju po gotovem načrtu in dovršiti glavna dela v določenih rokih. Ravno v ustavo sprejeti termin so nam dali nekako zaupanje, da se bo ureditev naših notranjih prilik sistematično nadaljevala ter bomo dobili končno zakone, ki bodo dali z unifikacijo uprave državi pečat dovršenega ujetenja in ki bodo pričali o ustalitvi naših notranjih prilik ter končno omogočili pravi razmah vsem gospodarskim panogam. To so bili glavni momenti, ki so nas navduševali za ustavo ter nas sprijaznili tudi z onimi določbami, za katere se sprva nismo mogli ogreti.

Mnogo smo pričakovali od nove organizacije naše notranje uprave. Ko so na podlagi Vidovdanske ustave po tolikih mukah skoro celo leto pozneje izšli prvi zakoni, to je uredba o razdelitvi države na oblasti, zakon o obči upravi in zakon o oblastni in srezki samoupravi, smo si vnovič oddahnili ter postavili zopet vse svoje nade za hitrejši razvoj notranjih prilik na določene termine, kateri so predvideni za praktično izvedbo v teh zakonih. Toda minuli so termini in niti forma se ni pravočasno poiskala, da bi se vsaj na zunaj vpostavilo legalno stanje.

Take metode ne morejo vcepiti narodu spoštovanje do zakonov in pospeševati zaupanje do države. In oni, ki naj izvršujejo zakone, ali bodo vzel zakonske določbe resno, ako jih vlada sama ignorira? V krogih uradništva, zlasti pri pravniki more roditi taka praksa nedogledne posledice.

Vemo, da je vsakemu dobremu sodniku glavna opora v izvrševanju svoje službe nek notranji čut, kateri mu narekuje v konkretnem slučaju pravo razsodbo. Pravni čut je nekaj tako dragocenega, da si brez tega sploh ne moremo misliti pravičnega juridičnega poizkušanja, še manj pa pravičnega razsojevanja. Ako ubijemo ta bistveni del duševne notranjosti, ki ni nikak monopol pravnika temveč temelj morale pri stehernemu človeku, tedaj v bistvu priložen do gotove meje vsakomur, pri pravniku pa z vestnim negovanjem in znanstveno poglobitvijo posebno spopolnjen, tedaj mora nazadovati narod

moralno ter propadati pravosodstvo in tudi o pravniški vedi ne more biti več govora.

Uverjen sem, da je vsak pravnik tega naziranja, četudi se do danes ni zglasila nobena pravniška organizacija, ko se ji jemlje oni zaklad, na katero je gradil ves kulturni svet svojo moralo ter gradi vsaka država svoj pravni red.

Mislím, da si odločujoči faktorji pač niso v svesti dalekosežnosti posledic, katere rodi njihov lastno omalovaževanje zakona. Tu ni najti izgovora v strankarskih krizah, v politični situaciji itd., svetost zakona gre v urejeni državi nad vse, sicer o državi sploh ne moremo govoriti, ker je zakon ali norma poleg naroda in teritorija bistvo pojma »država«.

V prihodnjih dneh bomo doživeli posebno eklatanten primer ex officio-kršitve zakona in to glede one pravne institucije, ki je poklicana postati glavna zaščitnica zakonov.

Dne 22. novembra t. l. morajo upravna sodišča najkasneje začeti glasom člena 49 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih svoje poslovanje. Omenjeni zakon je bil dne 22. maja 1922 v »Službenih Novinah« razglašen ter je stopil s tem dnem v veljavo, ker zakon sam glede uveljavljanja nima posebnih drugačnih določil. Člen 49 predvideva za posebne priprave v svrhu ustanovitve upravnih sodišč 6 mesečni rok, kateri bo minil 22. novembra 1922, medtem ko se še do danes ni niti izvršilo imenovanje upravnih sodnikov.

To je kakor zasmehovanje ene naše najvažnejših državnih ustanov, katere ustanovitev je naložena ministru pravde.

Kršenje zakona ob rojstvu upravnih sodišč pač ne more zbuditi dobre prognoze za njih bodočnost. **Pravnik.**

JOŠKO BIZJAK:

Zanimivosti iz kraljestva števil.

(Konec.)

Prišedši do sem, bi morda kdo vzklíknil, da je dovolj tega premišljevanja, ker vse preveč obtežuje našo domišljijo. Ali v neskončnem morju števil pravzaprav še nismo prišli tako silno daleč, zato potrpljenja in korajžno naprej.

Poslovimo se od ravnokar obiskane kvintilijona t. j. števila s številko 1

Prišel sem na glavni trg. Godba se je kljub naletavanju dežja pripravljala, da začne igrati. Pri oknu vojašnice se je prikazal general, obkrojen od svojih gospodičen, na trgu se je sprehajal podprefekt, korakal je s prekrižanimi rokami oblastno sem in tja. Kakih šest malih Arabcev se je žogalo in kričalo na vse grlo. Stari Jud je prišel iskat solčni žarek, ki ga je včeraj videl, a ga danes začuden ne najde več. »Ena, dve, tri, začnite!« Godba je zaigrala staro mazurko Talexija, katero sem slišal zadnjo zimo igrati na lajni pod oknom. Ta mazurka me je takrat dolgočasila, danes me je ganila do solz.

Kako so srečni godci! Nepremično gledajo v note in ne mislijo na nič drugega kakor na takt. Vsa njihova duša leži v tem papirju, ki se trese na koncu godbenega instrumenta. »Ena, dve, tri!« Dobri ljudje so to. Igrali so tako navdušeno narodno himno, pa tako napačno, da sem se jaz, ki ne razumem nič na godbo, moral oddaljiti...

Kje bi mogel najbolje preživeti to pusto megleno popoldne? Hvala Bogu,

in 30imi ničlami, ter pohitimo z naglostjo kometa ali zvezde repatice proti sosednim velikanom, ki se zovejo sekstiljon, septiljon, oktiljon, noniljon ter mimo decilijona še daleč in daleč ter obstojimo pri centeziljonu t. j. pri ogromnem številu, ki ima 601 številko. Pri drvenju mimo ravnokar omenjenih številčnih gigantov smo izgubili vid in sluh za vsaj približno pojmovanje teh preogromnih števil ter se le komaj še zavedamo, da je vsako teh skupin milijonski večkratnik prejšnjega števila. Ali smo z označenim centeziljonom že na koncu? Oh, še dolgo ne! Kajti matematična oblika 9⁹⁹ sama nam daje milijonkratno večje število kot je 601 številčni centeziljon, kajti izračunano je, da ima ta več kot 369 milijonov števil, za katero neskončno število napisati bi bilo treba 18.490 km dolgega papirja in še to pod pogojem, da napišemo 20 števil na razdalji enega decimetra.

In vsi dosedaj omenjeni številčni velikani se nam zde kot pritlikavci nasproti številu, ki ga je izračunil grški matematik Arhimed. Ta je namreč preračunal množino drobnega peska, kateri bi imel prostora v krogli s polmerom 10.000 milijonov razdalj med našo zemljo in solncem. Ta znaštevno obdelani Arhimedov račun je pokazal število, ki bi imelo noniljon števil. Ali astronom Aristarh je povečal s peskom napornjeno Arhimedovo oblo do zvezd stalnic ter preračunal, da bi imela ta njegova krogla eden biljonkrat večjo vsebino nego Arhimedova, in tu je prišel Aristarh do števila peska v dotični njegovi obli, ki je nadvse pričakovanje ogromno, namreč: Ako bi hoteli to število peska zapisati, morali bi vsled varčnosti s prostorom napisati na vsak centimeter po 8 števil in bi moral biti papir dolg navzlic temu še 1 deciljon kilometrov.

In če sedaj ta vrtoglava premišljevanja prekinemo, še s tem ni rečeno, da smo došli na rob največjih števil. Človeškemu umu je pač dosega zadnje meje popolnoma nemogoča. Da bi človek zadnjo mejo oziroma konca teh števil niti potem ne našel, če bi Arhimedova ali še celo Aristarhova peščena zrnca spravil v ravno črto in jih potem razdaljal med seboj t. j. eno peščeno zrnco od drugega za milijone kilometrov in bi tako dobil polmer za napolnitev še mnogo, mnogo večje oble z novim peskom; in še potem mora biti mogoče

Sid Omar ima odprto prodajalno... Stopimo k Sid Omarju. Čeprav je imel prodajalno, Sid Omar ni bil trgovec. Bil je čistokrvni princ, sin starega Arabca, ki so ga janičarji zadavili... Po smrti svojega očeta je zbežal Sid Omar v Miliano z materjo, ki jo je oboževal. Živel je nekaj let kakor filozof med svojimi živalimi, bila je to družina psov, konj in sokolov ter s svojimi ženami v krasni palači, obdani z oranžniki in vrdnjaki. Prišli so Francozi. Sid Omar, s prvnaš sovražnik in zaveznik Abdel-Kadra, se je sprl z emirjem in postal naš prijatelj! Abd-el-Kader pa je prišel nekega dne v Miliano in se grozovito maščeval nad njim. Oropal mu je v njegovi odsotnosti palačo, posekal oranžnike, odpeljal konje in njegove žene, mater Omarjevo pa je umoril na ta način, da ji je priprl glavo v skrinjo. Sid Omar je bil nepopisno jezen. Šel je k Francozom in ni ga bilo drznejšega vojaka, dokler je trajala vojna z emirjem. Po končani vojni se je vrnil Sid Omar v Miliano in še danes, če govori kdo o Abd-el-Kadru, postane blede in njegove oči se svetijo srda.

število, ki bi označilo množino peščenih zrn v tej zadnje opisani brezmejni krogli.

Dovolj! Pustimo našemu umu zopet časa, da se odpočije od napornega premišljevanja brezkončnih števil. In ko prihajamo iz daljav tega brezmejnega kraljestva števil zopet nazaj v vsakdanje razmere, pridemo do spoznanja, da je nam bilo mogoče zajadrti tako silno daleč edino-le na podlagi našega praktičnega in enostavnega desetičnega sistema, kateremu je dala narava sama podlago z desetimi prsti na obeh človeških rokah.

Politične vesti.

Sestanek JDS v Mariboru. Dne 18. tm. se je vršil sestanek širšega odbora mariborske krajevne organizacije. Poslanec dr. Kukovec je poročal o političnem položaju in je govoril o nalogah slovenskega življa v Mariboru. Povdarjal je potrebo poglobitve organizacije in raztegnitev dela izven mestnega centra, kar je naloga krajevnih političnih društev, ki se sedaj snujejo. Dr. Seruec je kritiziral mariborsko komunalno politiko. Debata, ki se je nato razvila je trajala do 23. ure.

Iz seje finančnega odbora. Na seji finančnega odbora dne 17. tm. je bilo prečitano poročilo finančnega ministrstva o dohodkih in izdatkih za avgust in september. Dohodki znašajo 1112.839.658 Din 38 p, izdatki pa 1023.034.923.14 Din. Torej znaša aktivum 89.804.735.24 Din. Nato se je prečitalo pismo finančnega ministra, v katerem prosi, naj se začne takoj razpravljati zakon o neposrednih davkih. V to svrhu je bil sestavljen poseben odbor. Glede Kokoschinegovih hiš je naznanil finančni minister, da je ustavil nakup hiš.

Iz seje narodne skupščine 17. tm. Na seji narodne skupščine je odgovarjal prosvetni minister Pribičević na vprašanje poslanca Pavla Angjeliča o dozdnevem preganjanju hrvatskih učiteljev in učiteljic. Konstatiral je, da je bilo na njihovo lastno prošnjo prestavljenih 338 učiteljev in učiteljic. Kar se tiče prestavljanja učiteljic iz boljših hiš je minister izjavil, da je postal Angjelič protektor gosposkih hiš, ker se pritožuje, da so učiteljice iz boljših hiš nastavljene v zakotnih krajih. Pri nameščanju se gleda v prvi vrsti na sposobnost, moralo in intelekt. Umirovljeni so bili učitelji, ki so dovršili 32—49 službenih let.

Sid Omar ima šestdeset let. Kljub starosti je njegov obraz še lep. Velike obrvi, ženski pogled, prijazen smeh, res pravi obraz princa. Vojna ga je uničila, ostalo mu je samo še posestvo v planoti Chelif in hiša v Miliani. Živel je preprosto s svojimi tremi hčerami, katere je imel vedno pred očmi.

Vse ga je spoštovalo. Če se je vnel kje kak prepir, so ga poklicali za sodnika njegova sodba je bila merodajna. Matokedaj je šel naokrog, vse popoldneve je predsedel v prodajalni, ki je držala na ulico. Pohištva ni bilo veliko v njej — bele stene, klop, blazine, dolge pipe. Tu je Sid Omar sprejemal in sodil, Salomon v prodajalni.

Danes, ko je nedelja, je občinstvo številno. Dvanajst poglavarjev sedi zavrtih v burnose okoli njega. Vsaki kadi dolgo pipo in pije prijetno dišečo kavo. Vstopim, nikdo se ne zgane. Sid Omar se mi prijazno nasmeje in me povabi naj sedem k njemu na veliko blazino iz rumene svile. Položi prst na usta, znamenje, da naj poslušam.

(Dalje prih.)

ALPHONSE DAUDET:

V Miliani.

(Iz francoščine.)

Tokrat vas popeljem v lepo malo mestece Alžirije, dve do tristo milj od milina... Hočemo spremeniti nekoliko podnebje...

...Najbrže začne deževati, nebo je sivo. Vrhovi gorovja Zaccar so zaviti v gosto meglo. Žalostna nedelja... V mali hotelski sobici, pri odprtem oknu sem se hotel kratkočasiti s kajenjem cigaret... Na razpolago sem imel hotelsko knjižnico. Med knjigami sem našel nekaj romanov Pavla Kocka, odprl sem eno knjigo in slučajno sem zadel na krasno pisano o smrti Boetije. Sanjari sem in postalaj vedno dolgočasnejši... Prve kaplje so začele padati. Vsaka kaplja, ki je padla na rob hodnika, se je razblinila v prahu. Knjiga mi je zdrknila iz rok, jaz pa sem opazoval melanholične kaplje...

Ura je bila dve, nisem se mogel več premagovati v sobi, preveč je bila pusta, iz vseh kotov so lezle žalostne misli. Pojdimo raje na izprehod.

Notranja politična situacija. Politična situacija se je nekoliko spremenila, čeprav se ne izraža še čisto jasno. Dne 17. tm. je ministrski predsednik Pašič konfiriral z Ljubo Jovanovičem, Tričkovičem in Lazo Markovičem. Nato je pa sprejel poslanca Rajerja. Na seji klerikalnega kluba sta poročala dr. Korošec in Barič o svojih posvetovanjih in pogajanjih z delegati hrvatskega bloka, ki sta se izrazila zelo optimistično in izražala zadovoljstvo nad uspehi pri pogajanjih z dr. Drinkovičem in drugimi. Klerikalci upajo, da pride do preokreta, kakor si ga želijo.

Odbor za izpremembo zakona o draginskih dokladah državnim uradnikom in vpokojencem se je konstatiral 17. tm. Za predsednika je izvoljen radikalec Čeda. Kostić za tajnika demokrat Reisner.

Naš državni proračun za l. 1923/24. V državnem proračunu, ki ga je predložil finančni minister 18. tm. narodni skupščini znašajo izdatki 8.934.611.209,50 Din, skupni dohodki pa 8.936.426.819,50 dinarjev. Razvidno je, da je naš proračun aktiven.

Radič pride v Beograd. Začetkom prihodnjega tedna pride Radič v Zemun. Njegov prihod ima samo informativen značaj. Ako se sporazume z načelniki opozicije, pridejo vsi poslanci hrvatskega bloka v narodno skupščino, kjer bodo aktivno sodelovali pri politiki naše države.

Nastop poslanca dr. Wilfana. Na seji italijanskega parlamenta, na kateri je dobil ministrski predsednik zaupnico, se je oglasil k besedi tudi slov. poslanec dr. Wilfan, ki je izjavil, da se pridruži izvajanjem poslanca južne Tirolske Reuth-Nicolunija. V vladni izjavi pogreša namene vlade napram drugorodnim državljanom. Ko je končal dr. Wilfan z besedami: »Povejte nam jasno, kaj hočete«, je odgovoril Mussolini: »Na Snežniku smo in tam bomo tudi ostali«.

Cuno noče sestaviti nemške vlade. Tajni svetnik Cuno je vrnil državnemu predsedniku mandat za sestavo nove nemške vlade. Svojo nalogo je prevzel v mnenju, da stojijo takozvane delavne skupine na stališču, ki ga zastopa nota, poslana reparacijski komisiji. Ker pa zahtevajo posamezne stranke take podrobnosti, ki izključujejo sestavo kabineta, mora vrniti državnemu predsedniku poverjeno mu nalogo. Kakor javlja »Vossische Zeitung«, ne bo preostalojo državnemu predsedniku nič drugega, kakor razpustiti državni zbor, če se ne posreči sestaviti vlade.

Posvetovanja o orientalski konferenci. Dne 18. tm. so se sešli lord Curzon, Poincaré, angleški in italijanski poslanik ter politični in vojaški strokovnjaki. Pogovarjali so se glede orientalske konference. Kakor se smatra do sedaj, bodo zavezniki skupno nastopili. Anglija bo predlagala zasedbo Dardanel pod garancijo za izvršitev mirovnih pogojev. Tudi Poljska bo zastopana na konferenci.

Celjske novice.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE V CELJU.

Danes, ponedeljek 20. tm. predavanje: »O odnosih južnih Slovencev prema katoliški crkvi in papežem v srednjem veku in 16. stoletju za protestantske dobe«. Pristop tudi nečlanom dovoljen.

Upravna sodišča. Na uvodnem mestu priobčujemo članek izpod peresa odličnega našega pravnika. Po poročilu, kakor ga je podal v seji mestnega sveta celjskega župan dr. Hrašovec, stojimo vsekakor neposredno pred ustanovitvijo upravnega sodišča za Slovenijo v Celju. S tem bo, vsaj tako upamo, konec odkritega boja in zakulisnih intrig, ki se iz Ljubljane uganjajo proti sedežu upravnega sodišča v Celju, v delu za konsolidacijo države in ureditev in izpopolnitev naših upravnih prilik pa bo storjen velik korak, ki ga vsi stvarno misleči že težko pričakujejo. Na udeleštitev tega, kar zakon predvideva, ne morejo even-tuelne izpremembe v politiki in vladni imeti prav nikakega vpliva, ker je to izključno upravno-pravno vprašanje.

Prvi uradni dan ljubljanske trgovske zbornice v Celju. Jutri dne 21. tm. je prvi uradni dan ljubljanske trgovske zbornice v Celju in sicer ob 8. uri v poslopju javnega skladišča in prevoznice družbe 2. nadstropje. V ta namen se vrši nocoj 20. tm. ob 8. uri v mali dvorani Narodnega doma sestanek vseh interesentov trgovcev in obrtnikov, na katerem bosta poročala tajnika trgov-

ske zbornice gg. dr. Murnik in Mohorič, kjer bode vsakdo lahko izvedel, kaj bodo ti uradni dnevi nudili.

Notarska zbornica za Štajersko je imela v nedeljo 19. tm. v Celju svoje zborovanje. Isti dan se je vršil tudi občini zbor društva železniških zdravnikov za Slovenijo.

Celjsko mestno gledališče. V četrtek, dne 16. tm. je vprizorilo celjsko Dramatično društvo Molierovega »Namsljenega bolnika« ter pridobilo za naslovno vlogo kot gostja g. Pluta, člana Nar. gledališča v Ljubljani. Komedija se je igrala v Celju že lanske leto. Takrat je bilo vsekakor upravičeno, da smo proslavili Molierov spomin s kakim njegovim delom. Letos pa imam občutek, da se je Dramatično društvo odločilo za obnove igre le radi raznih zaprek, vsled katerih ni bilo mogoče nuditi kaj novega in boljšega. Res je, da je igra pri mnogih izmed občinstva vzbudila nepričakovano ugoden efekt, kljub temu ne more ogreti in zadovoljiti onih gledalcev, ki ne bi radi videli na odru cirkusa. V glavni vlogi se je po maski in načinu igranja mnogo pretiravalo. Nekateri igralci to pot tudi svojih vlog niso naštu-dirali in so vsled tega plaval. Izborna je bila zopet ga. dr. Kalanova v vlogi Foinette, jako živahna in ljubka tudi gđ. Vrbachova kot Angelika. Igra se danes v originalu, ki je poln najfinejših izrazov, gotovo z užitkom čita, ker je pre-veta z duhovitim kritizmom, a tako prikrajšana, kakor je v slovenskem prevodu, v dvajsetem stoletju brez pretiravanja ne more več dramatično učinkovati. —vjl—

Iz revizijskega poročila g. inž. Turnška iz Ljubljane o celjski mestni elektrarni posnamemo sledeče važne ugotovitve: V splošnem je elektrarna v dobrem stanju. Omrežje je danes sestavljeno iz več transformatorjev različnih vrst, ki se med seboj ne ujemajo. —Vsled tega je faktor delovanja v mestnem omrežju jako neugoden in znaša komaj 0,59. Omrežje je vsled tega popolnoma obteženo, tudi gore žarnice neenakomerno. Faktor delovanja je pa važen pri priklopu omrežja na falško elektrarno. Fala dopušča, da znaša ta faktor 0,8, ako pa postane manjši kakor 0,6, si pridrži pravico, dobavo toka prekiniti. Ta faktor se bo zboljšal, ako se sekundarni faktorji med seboj razločijo, kar lahko izvrši elektrarna v lastni režiji. Na sekundarnem omrežju obstoja tudi velik zemeljski stik. Železne konstrukcije bo treba na novo prepleškati. Prosti vod visoke napetosti, obstoječ iz železne vrvi, ki je bil med vojno napeljan od domobranske vojašnice proti Babnemu, je deloma že popravljen; tudi se je izmenjala železna žica z bakreno. Izmenjati se morajo tudi še izolatorji. Transformacijska postaja pri g. Kukovcu je preozka; treba jo bo preurediti. V elektrarni je zaposlenega preveč osebja. V materialnem skladišču pogreša materialne knjige. Ogor-brava tendenco vodstva, da se pavšalni tarif nadomesti kolikor mogoče s števcim. Cena toka za pogon je dosegla že svoj maksimum, za luč bi se lahko zvišala, če je potrebno, pri onih odjemalcih, ki rabijo luč samo malo časa, a v času največjega konzuma, vsled česar omrežje močno obtežijo, ne da bi imela pri tem elektrarna kak poseben dobiček. To so vse trgovine in pisarne. V Ljubljani se zaračuni tok takim konzumentom za 2 K višje nego drugim. Moč od tvrdke Westen je že popolnoma izčrpana. Misli se na priklopitev na falški glavni vod proti Trbovljam. V to svrhu bo moralo mesto postaviti še poseben transformator, ki bo prevajal napetost 25.000 V na 5000 V, kar more omrežje prenesti. Ali pa se bo moral delokrog mestne elektrarne na celi okoliš razširiti. Dočim stane sedaj KWura 2.60 K, bi stala pri falški elektrarni, ako konsum narase, 1.86 K. Za mestno elektrarno bo ugodno, ako si preskrbi mnogo večjih stalnih odjemalcev.

Koncert, ki ga priredi Kolo jugoslovenskih sester v prid Miklavževih obdaritve revnih šolarjev, se je moral preložiti od 2. decembra na soboto 25. novembra. — Vemo, da je pri mnogih prireditvah, ki jih nudijo razna društva, in še koncem meseca — to riskantno podjetje in odbor se ni lahkega srca odločil za to pot. Toda pobiranje je tako trnjeva steza in poslušati se mora toliko neprijaznih besed, da pač ni čuda,

če se temu nobena več neče izpostavljati. Težke čase preživlja pretežna večina prebivalstva — katera bi pač tega ne vedela — in vendar je naša socialna dolžnost storiti nekaj za one, ki so še be-nejši. Mnogo otrok nima prave hrane, ne toplega doma, ne potrebne obleke — beda, ki je stala ob reveževi zibelki, mu je ostala zvesta spremljevalka. Vsaj nekoliko jo oblažiti, — z gorkim penom ali kako drugo malenkostjo, to pričakujejo ti mali o Miklavžu od nas. Žrtvujte vsi nekaj, smatrate udeležbo kot socialno dolžnost, kakor se bo tudi društvo potrudilo, nuditi par lepih trenutkov. Poleg celjskega komornega kvarteta bodo lepe pevske točke — glavna pa naj bo vsakemu zavest, da je tudi nekoliko pripomogel preskrbeti revne male z najpo-trebnejšim.

Tema na celjskem kolodvoru. Iz občinstva nam prihajajo pritožbe, da vladna celjskem kolodvoru ponoči pred odhodom ponočnih osebnih vlakov ob dveh zjutraj pravcata egiptovska tema. Kakor znano, se kavarni v Celju zapro ob polnoči, kdor mora z vlakom proti Mariboru ali proti Ljubljani, ne more nikamor, dokler se ne odpre blagajna, kjer dobi vozni ali peronski listek, ki mu da šele pravico, da gre v čakalnico. In kdor ljubi službene predpise in ne moleduje rad za milost, ki se mu službeno tudi ne more dovoljevati, je obsojen, da se šeta po mestu ali pa, da krene v nerazsvetljeno kolodvorsko vežo, kjer lahko čaka v temi in mrazu 1 celo uro, da se veža razsvetli in odpre osebna blagajna. Ker Celje vendar le ni najzadnja prometna točka južne železnice na jugoslovanskem ozemlju, prosimo prav lepo, da se kolodvorska veža, ki je vendar javni prometni prostor, o polnoči skromno razsvetli in ostane razsvetljena do odhoda ponočnih vlakov, ako se že ne more doseči, da bi se dobile peronske karte brez nadlegovanja blagajnika, ki ima službeno pravo, da stoji v funkciji gl. razglasa občinstva, eno uro pred odhodom vlaka. Opozorjamo merodajne činitelje, da opozore nato ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani, kjer vendar ne bodo hoteli obravnavati Celja tako kakor kakkega najmanjšega postajališča!

V Razlagovi ulici svetite samo dve svetilki, ki le pičlo razsvetljujejo egiptovsko temo. Eno pa celo zakriva firma kleparja Korberja tako, da je spodnji del ulice v popolni temi. Merodajne činitelje prosimo, da opozore dotičnega obrtnika, da prestavi svojo firmo višje.

Anarhija v stanovanjskih zadevah v Celju. Pod tem naslovom piše »Jutro« sledeče: Pred vsem se mora konstatirati, da postopa celjski stanovanjski urad, kakor je zadnji čas sestavljen, popolnoma objektivno na podlagi stanovanjskega zakona. Kljub temu se ni bilo nikoli po Celju toliko razburjenja v stanovanjskih zadevah kakor sedaj. Razpasla se je grda navada, da odhajajoče stranke kar kratkoma izroče ključke svojim znancem in prijateljem, ki so brez stanovanja, ne da bi bilo enemu ali drugemu stanovanje nakazano. Ko je enkrat v stanovanju, pa noče ven, ker ve, da stanovanjski urad nima eksekutive. Politična oblast namreč ne da asistence, dokler ni rešen pri stanovanjskem senatu v Ljubljani rekurz, ki ga vsaka taka stranka tudi točno vložiti. — Kam naj prideva tako postopanje, ako se ne bodo uporabljala naistojna prohibitivna sredstva? Pred vsem bo treba kaznovati krivce z najobčutnejšo denarno globo, v kar je stanovanjski urad upravičen, politična oblast pa se mora zavedati, da ji je treba skrbeti, za red in varovati avtoriteto zakona s tem, da nudi stanovanjskemu uradu eksekutivo, ker ta nima policije na razpolago. Končno bo tudi stanovanjski senat v Ljubljani veliko pripomogel k temu, da se vpostavi red, ako bo pri reševanju neštevilnih rekurzov skrajno rigorozen. — Kakor slišimo, se bodo vse doslej na nepostaven način vseljene stranke najstrožje kaznovali.

Mesto venca na grob odbornika Antona Kumer je darovala Posojilnica na Vranskem za celjsko Dij. kuhinjo 100 D. Denar se dobi v upravnistično listo.

Redek lovski slučaj. V lovišču Gospodarske zveze v Celju v Stoprah pri Rogatcu je ustrelil tamošnji posestnik Jože Dečman divjega merjasca, ki tehtal 170 kg in je razstavljen v hotelu »Balkan«. Prodajal se bo na Glavnem trgu v Celju.

Prosveta.

Koledar šolske Družbe sv. Cirila in Metoda za l. 1923. Vsako leto smo ga željno pričakovali, prinašal nam je poročila in bodrila za težko delo na polju narodne obrambe. Tudi letos nam je dobrodošel, ker nam je potreben ničmanj ko nam je bil nekdanj v avstrijskih časih. Družbin koledar, ki ga je izdalo vodstvo, stane 10 Din ter se naroča pri vodstvu, prinaša poleg običajnega koledarskega dela, družbinega računskega zaključka in poročila o letošnji glavni skupščini CMD prav lepo poglavje »Narodnemu delu«, ki obsega med drugim življenjepis velikega koroškega narodnega delavca Vekoslava Legata, članek »Mi in naši sosedi na severni meji«, življenjepis Josipa Milavca. Pod tujo peto ter sliko in življenjepis prerano umrle Marice Osetove in učitelja Ivana Jakše.

Fünf Hauptprobleme der statistischen Methodenlehre. Pod tem naslovom je izšla v založbi Duncker & Humblot v Monakovem in Lipskem izpod peresa našega rojaka dr. Franc Žizka, profesorja na univerzi v Frankfurtu a. M. knjiga, ki je namenjena znanstvenemu obravnavanju statistike.

Dnevna kronika.

Profesor dr. Vidmar in šahovski turnir na Dunaju. Prof. dr. Vidmar je pokazal dunajskim šahistom svojo veliko umetnost. Igral je naenkrat 28 partij, od katerih jih je dobil 22. Štiri partije so končale remis, torej je izgubil samo dve partiji.

Škof Szecepticki izgnan. Kakor javljajo iz Varšave, je zabranjen povratek grško - katoliškemu metropolitu v Lvov, ker je ponovno povzročil zločin veleizdaje proti poljski republiki.

Perzijsko - turško prijateljstvo. »Chicago Tribune« poroča, da je sklenila Turška s Perzijo bratstvo, vsled katerega preneha zakon, ki je zabranjeval ženitev med Turki in Perzijci.

Otrok ponesrečil. V Lučah se je peštunja odstranila zvečer za trenutek od leta dni starega otroka. Tisti čas je pa udaril otrok po svetilki, ki se je razbita. Goreč petrolej se je pa razlil po otroku. Vsled težkih opeklin je kmalu izdihnil.

Šmrt v vodnjaku. V Beogradu sta spustila Živojin Stanković in njegova sinaha Živojinovega sina na vrvi v vodnjak, da izmeri globokost vode. Komaj pa je prispel na dno 25 metrov globokega vodnjaka, se je začelo rušiti kamenje, ki je pokopalo sina. Šele drugi dan so pogegnili mrtvo truplo iz vodnjaka.

Na drž. žrebarjni na Selu pri Ljubljani je popolniti izpraznjeno mesto upravnika. Natančnejši podatki in pogoji so navedeni v razpisu v Uradnem listu za Slovenijo.

Število tujcev v Švici. Vsled zdrave valute švicarskega franka se je naselilo v Švici mnogo tujcev, tako da jih je od celokupnega prebivalstva, ki šteje 3 milijone 880.000 okoli 405.000.

Deložiranje stanovanjskega urada. Kakor javljajo zagrebški listi, je baron Gejza Rauch, v katerega hiši je nastanjen stanovanjski urad, vložil prošnjo, naj se istega deložira, ker ne plača nobene stanarine.

Preko Oceana v štirih dneh. Par-nik »Mauretania« je prispel iz Amerike v Plymouth s hitrostjo 24,4 vozlov. Za prehod je potreboval 4 dni in 23 ur, torej pet ur manj kakor dosedanja brzoparniki. Med potjo pa se je moral tri dni boriti z močnim viharjem.

Vozni red na progah sarajevske direkcije državnih železnic ostane neizpremenjen. Glasom obvestila Direkcije državnih železnic v Sarajevu tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici ostane sedanjí vozní red na njenih progah, koji je stopil v veljavo 1. junija tl. v celoti neizpremenjen tudi v zimski seziji 1922-23.

S kokainovimi cigaretami omamljen in oropan. Trgovski potnik Hans Klein se je zabaval v dunajsk. kabaretu »Capua«. Po predstavi si je hotel prižgati cigareto, a ni imel pri sebi vžgalice. K njemu stopi neki tujec in mu ponudi cigareto in vžgalice. Kmalu je čutil Klein rahlo omotico. Med pogovorom sta korakala naprej. Tujec ga je povabil v kavarno, kamor sta se peljala z avtomobilom. Med vožnjo je Klein skadil še eno cigareto in trdno zaspal. Ko se je prebudil, je ležal na cestnem hodniku in zapazil, da mu je tujec odnesel 500.000 kron, srebrno uro in razne listine.

Radi krnskih dogodkov obsojeni. Poročali smo že, da so bili nekateri obdolženi, da so oskrnili spomenik na Krnu. Uradna komisija je ugotovila, da je spomenik na Krnu poškodovana strela, a ta ugotovitev ni nič pomagala. Kljub temu so bili obsojeni: 16-letni Smrekar na 7 mesecev in 15 dni ječe ter 2000 lir globe, Mikuž je dobil eno leto in tri mesece ječe ter mora plačati 500 lir globe, Sovdat je bil obsojen na 7 mesecev in 15 dni in 250 lir globe.

Velika tatvina v Ljubljani. V četrtek popoldne je bilo obveščeno policijsko ravnanje v Ljubljani o veliki tatvini, ki je bila izvršena pri »Novem svetu« na Gosposvetski cesti. Iz blagajne gostilničarke Goršetove je izginilo več dragocenih predmetov, ki se cenijo nad 250.000 kron.

Zapravljanje na posestvu v Belju. Predno je prevzel upravo Anton Kristan na državnih posestvih v Belju, je bilo tamkajšnje gospodarstvo škandalozno. Parlamentarna komisija je ugotovila, da so prejšnji upravitelji napravili državi milijonsko škodo, ker so prodajali dragoceno pohištvo nadvojvode Friderika, konje, drugo živino in maslo svojim prijateljem po smešno nizkih cenah. Zagovarjati se bodo morali pred sodiščem.

Pametna naredba. Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo naredbo, ki določa, da se mora vse osebe, ki je nameščeno v javnih lokalih, zdravstveno pregledati in sicer: artistice, plesalke, pevke, blagajničarke, sobarice, kuharice, služkinje. Naredba velja od 25. nov.

Uvoz za trgovino in prevoze v New-Yorku. V New-Yorku se je ustanovil urad, ki daje vsem osebam, katere bi prišle v New-York po trgovskih poslih, vse potrebne informacije. Urad je osobito na razpolago zastopnikom bank, korporacij, institucij itd., ki gredo v New-York v svrhu vzpostavitve trgovskih odnošajev s tamkajšnjimi podjetji. Naskov urada je: Board of trade and Transportation, New-York, 41 Park Row.

Nemiri vsled lakote. V Kolinu je prišlo do krvavih nemirov. V predmestju Mühlheim so se spoprijeli delavci, ki so kričali: »Dajte nam kruha, umiramo na kotel!« s policijo. Orožniki in stražniki so ustrelili v množico in jo razkropili.

Morilec, požigalec in samomorilec. Kadar se Italijan hoče maščevati, ne pozna nobene mere v svojem divjanju. Tako se je pred kratkim zgodila zelo krvava drama v Mesini. Neki ladijski kapitan, Štefan Laspada, je vlomil z dletom v drugo nadstropje v stanovanje, kjer je živela njegova ločena žena s svojo materjo in bratom. Najprej je zabodel svojega svaka, potem je smrtno ranil svojo taščo, ki je prihitela sinu na pomoč. Nato se je spravil nad ženo, katero je sedemkrat zabodel. Ko so bili vsi mrtvi, je zažgal hišo, si prerezal vrat in skočil skozi okno.

Norec na vagonovi strehi. Policija je opazila na beograjskem kolodvoru na strehi vagona zagrebškega vlaka nekega moža. Potegnili so ga z voza in odpeljali na stražnico. Ugotovili so, da je bivši gimnazijski profesor Štefan Iljašević, ki je pred kratkim pobegnil iz norišnice v Stenjevcu pri Zagrebu.

Strupene kače. Doslej se je splošno domnevalo, da je Afrika na prvem mestu, kar se tiče vrst in nevarnosti kač. Sedaj pa je ugotovljeno, da se najbolj nevarne kače nahajajo v Južni Ameriki. Kot najopasnejša se smatra tako zvana »surukuku«, kakor jo nazivajo tamošnji prebivalci in kar pomeni »gospodarica grmovja«. Surukuku je dolga tri do štiri metre in je prekrita z gostimi rumenimi luskinami. Kogar ugrizne, umrje v hipu. Posebnost te kače pa je njen žvižg. Zadržila ga ostro in glasno. Če jo zaslišijo prebivalci, zbežijo kakor brez glave. — Druga zelo opasna kača je »apagafoko«, kar pomeni »ljubiteljca ognja«. Ime je umestno, ker ta kača ljubi ogenj. Popotniki, ki prenočujejo v tamošnjih pragozdih in ne pogasijo ognja, jo večkrat zjutraj najdejo zvito med tlečim ogljem. Ogenj ji nikakor ne škoduje, zato se domneva, da njena koža vsebuje posebno snov, slično azbestu, ki jo varuje pred vplivom ognja.

Narodno gospodarstvo.

H M E L J.

XXIII. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg, 14. 11. 1922. Prodanih 300 bal — za 5000 M ceneje.

Konsumentom bosanskega in slovenskega premoga. Glavna rudarska direkcija v Beogradu je obvestila tukajšnje trgovsko in obrtniško zbornico, da je minister za šume in rudokope z rešenjem z dne 25. oktobra 1922 P. Br. 8738 ukinil vsakršno izdajanje odobrenj za nabavo premoga iz bosanskih rudnikov, ker imajo le-ti zadostne zaloge — okrog 3.000 vagonov. Konsumenti bosanskega premoga naj se obračajo v bodoče za nabavno dovoljenje na Glavno rudarsko direkcijo, ki pa bo dajala prednost dobavam za promet (saobračaj). Za vrtniški premog naj se obračajo konzumenti naravnost na upravo premogovnika Vrtnika, za premog iz slovenskih državnih premogovnikov pa na Oddelek za premog pri pokrajinski upravi za Slovenijo, kakor je bilo to doslej.

OBRATNI RED ZA MESTNO KLVANICO V CELJU.

(Določila glede uvoženega svežega mesa in uporabe hladilnice.)

(Konec.)

§ 11. Po končanem delu morajo klavci uporabljeno klavniško orodje in pa prostor, kjer so delali, temeljito očistiti. V slučaju, da to opuste, ima klavnično vodstvo odrediti snaženje na stroške dotičnega klavca, v znesku od 5 do 10 Din. Istotako jamči vsak mesar za sebe in za svoje osebe za vsako poškodbo klavnične stavbe in njenih naprav in je dolžan vsako nastalo škodo v polnem obsegu povrniti. Nasprotujoči se v smislu § 37 tega regulativa kaznujejo.

§ 12. Meso zaklane živine sme ostati v klavnici do 11. ure drugega dne, vendar klavnica ne prevzame nobenega jamstva za zaostalo meso in druge dele in tudi ni zavezana paziti nato, da se odvoz vrši po lastniku ali kakim drugim upravičenim osebam. Zaplenjenega mesa ali zaplenjenih organskih delov stranke ne smejo odstraniti.

§ 13. Za krmljenje v hlev postavljene klavne živine se briga lastnik sam; ko bi taisti ne dal živini pravočasno krme, ima to storiti klavnica na njegove stroške. Živina se sme krmiti samo v klavničnih hlevih. Živina, ki stoji več kot 12 ur v hlevu, se mora hraniti. Snaženje hlevov preskrbi klavnica. Gnoj je lastnina mestne občine.

§ 14. V klavnične hleve postavljena živina se ne sme več iz klavnice odstraniti. V slučaju ustanovitve kake kužne bolezni je postopati po obstoječih veterinarsko-redarstvenih predpisih.

§ 15. Vodstvo mestne klavnice ima klavnični oskrbnik ali kak drug od mestne občine določen strokovnjak, ki pa mora biti diplomovani živinozdravnik, vsposobljen tudi za opravljanje drž. veterinarskih poslov.

§ 16. Prošnje za stalno ali začasno izpremembo obratnega reda morebitne pritožbe proti klavničnemu osobju oziroma naredbam istega, je nasloviti na klavnični odsek mestne občine od mestni magistrat; nobena stranka pa ni upravičena pozvati klavnične službenice na odgovor, jim kaj zaukazati ali jih zmerjati.

§ 17. Mestna občina si pridržuje pravico dovoliti obratovanje v mestni klavnici tudi mesarijem, ki nimajo svojih prodajalnic v območju mesta, če se le-ti z reverzom zavežejo, da se bodo podvrgli vsem določilom klavničnega regulativa, (§ 1. in 3.) t. j., da bodo vso za prodajo določeno živino klavlj v mestni klavnici in vse odzunaj nabavljeno meso pripeljali v klavnico v nadpregledbo. Tudi zunanjim izvoznikarjem se lahko dovoljuje klanje v mestni klavnici pod pogoji, ki jih za vsak slučaj določa mestni magistrat.

Pristojbinski tarif za mestno klavnico.

§ 18. Za uporabo klavnice za klanje in sem spadajoča dela vključno ogled, se plača: za 1 konja ali goved 25 Din, za 1 tele 7.50 Din, 1 prašiča črez 40 kg 15 Din, 1 prašiča pod 40 kg 5 Din, 1 ovco ali kozo 5 Din, 1 jagnje ali kozlička 3 D.

§ 19. Za uporabo hleva se plača za vsakih 24 ur (1 noč): za 1 konja ali govedo 1.50 Din, 1 komad drobnice 0.50 D, za živali, ki se zakoljejo isti dan kot se postavijo v hlev, odpadejo pristojbine.

§ 20. Za uvožena goveda, teleta, prašiče itd. je plačati toliko oglednine kot znaša klavna pristojbina. Za poro-

vico teh živali se plača cela pristojbina. Za uvoženo meso v komadih se plača za 1 kg 0.25 Din. Zaklani konji se ne smejo uvoziti.

§ 21. Za uporabo velike tehtnice je plačati: za 1 veliko živino 2 Din, za 1 komad drobnice 0.25 Din. S to pristojbino je plačan tudi tehtnični listek. Za enkratno uporabo male tehtnice in za tehtnični listek se plača 0.50 Din.

Hladilnica.

§ 22. V hladilnici se obratuje v splošnem le v vročem letnem času. Začetek in konec obratovanja se ravna po zunanji temperaturi. Vodstvo klavnice si bo prizadevalo vzdrževati temperaturo hladilnice na + 2 do + 4° C, vendar zato ne more jamčiti. Ako se te meje temperature ne bi mogle vzdržavati, nima najemnik iz tega vzroka nobene pravice do odškodnine.

§ 23. Za uporabo hladilnih celic, je plačati pristojbino, katero za vsako leto določa mestna občina.

§ 24. Oddaja celice se vrši vsako leto za celo leto. V slučaju da najemnik ne namerava celice dalje uporabljati, mora naznaniti odpoved vodstvu klavnice pisмено najdalje do 1. decembra. Najemščino je plačati polletno vnaprej, kakor to določijo mestni magistrat. Ako ista ni poravnana po poteku plačilnega roka, izgubi najemnik pravico do daljne uporabe celice in se more oddati celica takoj drugemu interesentu. Mestna občina si nadalje pridrži pravico, strankam, ki kljub 1-kratnemu opominu prezirajo določila §§ 26, 28, 29, 31, 33, 36 tega regulativa odpovedati na 14 dni hladilnico, ne da bi se mu že vplačana najemnina vrnila.

§ 25. V splošnem se oddaja vsaka posamezna celica le enemu samemu najemniku; s privolenjem mestnega magistrata pa lahko izjemoma najmeta 1 celico tudi 2 najemnika, katera jo pa smeta le sama uporabljati. Za vsako uporabo celice po tuji stranki se kaznuje najemnik celice z denarno globo od 5 do 20 Din in se mu v ponovnem slučaju zabrani nadaljna uporaba celice, ne da bi se mu povrnila že plačana pristojbina.

§ 26. Hladilne celice morajo biti zaključene. Za izgubo ali poškodbo v celicah shranjenega mesa ali drugih predmetov ne prevzame mestna občina nobene odgovornosti in nima nobene dolžnosti povračila. Celice mora stranka sama zapirati, ravno tako tudi vrata, ki vodijo v predhladilnico in v hladilnico samo. Vstop v celice je klavničnim uslužbencem vsak čas dovoljen.

§ 27. Hladilnica se najemnikom odpira: Ob delavnikih: od pol 5. do pol 7. od 11. do 12. od 16. do pol 17. ure. Ob nedeljah in praznikih: od pol 5. do pol 7. od pol 11. do pol 12. ure. Na zahtevo večine najemnikov se te ure po potrebi lahko preložijo v mejah obratovalnega časa klavnice. Izven teh določenih ur je hladilnica zaprta in se odpira le v nujnih slučajih med obratovalnim časom klavnice proti plačilu posebne pristojbine 5 Din.

§ 28. Meso se sme šele tedaj v celice spravljati, ko je izgubilo živalsko toploto, na noben način pa preje, kot 4 ure po klanju. Kadar hladilni stroj ne deluje, se sme meso že pol ure po klanju spravljati v celico.

§ 29. Smrdeče meso, pokvarljivi mesni deli, kri, kože, dlake, parklji, rogovi, neočiščena čreva in tekočine se ne smejo v hladilnici spravljati. Tudi ne zamazani predmeti in orodje.

§ 30. Pred hladilnico in hodnike se ne sme zastavljati s predmeti in se tam ne smejo izvrševati nikakoršna dela.

§ 31. Hladilnica in celice se morajo držati vedno kar najbolj čiste, ter je zato najemnik odgovoren. Posebno tla morajo biti vedno snažna in suha in se ne sme mesa nanje pokladati. Vsako celico mora najemnik vsaj 1-krat na teden osnažiti na ta način, da obriše stene, ograjo in tlak z mokro krpo (cunjjo). Ako to opusti, mora izvesti snaženje klavničnega vodstva na stroške najemnika in sicer v znesku 5 do 10 dinarjev.

§ 32. Snaženje vseh celic z vodo se sme vršiti le po odredbi klavničnega vodstva na zato določenih dneh.

§ 33. Vstop v celico je dovoljen le tedaj, če so zaprta zunanja v predhladilnico vodeča vrata. Samolastno odpiranje oken je zabranjeno.

§ 34. Ako se za kako prosto celico oglasi več interesentov, odloča o podelitvi klavnični odsek.

§ 35. Najemniki hladilnice jamčijo za vsako po njihovih uslužbencih v hladilnici povzročeno škodo.

§ 36. Stranke se imajo odredbam nadzorovalnega osobia brezpogojno pokoravati. Morebitne pritožbe je prijaviti klavničnemu vodstvu oziroma mestnemu magistratu, nobena stranka pa ni upravičena klavničnih uslužbencev pozivati na odgovor, grajati ali zmerjati, sicer bi se dotične osebe kaznovala.

§ 37. Prestopke klavničnega in hladilničnega reda bo kaznoval v kolikor za prestopke posameznih §§ niso določene posebne kazni mestni magistrat v smislu min. naredbe od 30. IX. 1857 drž. zak. štev. 198 z denarno globo od 20 do 200 Din, ali z zaporom od 6 ur do 10 dni, prestopke hladilničnega reda pa razun tega še z zabrano nadaljne uporabe hladilničnih prostorov.

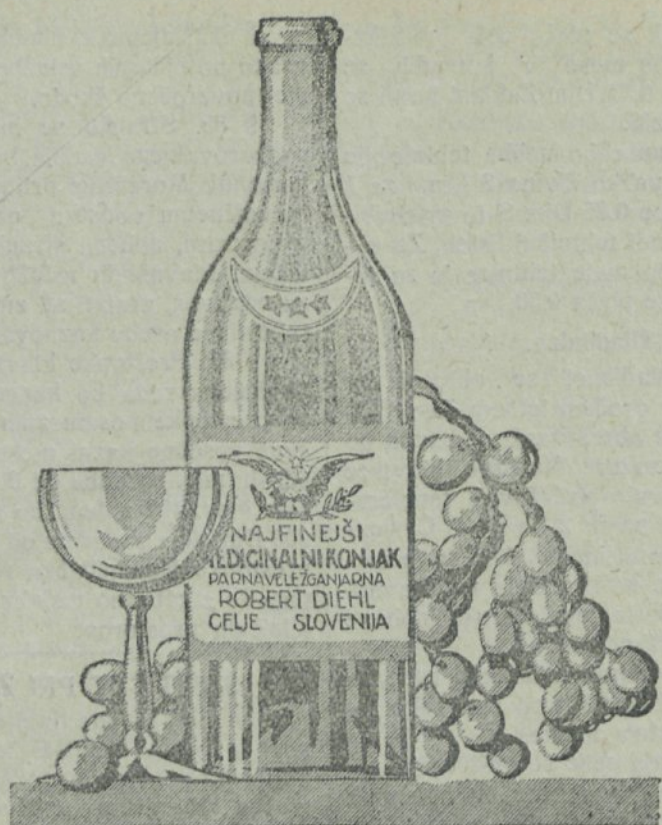
ŠESTI ČUT PRI ŽIVALIH.

Najbolj menda ljubijo živali izmed vseh narodov Angleži in to ljubezen gojijo od generacije do generacije. Angleška literatura o živalstvu je ena najbogatejših in to ne samo strogo znanstvena, temveč tudi popularna. Angleži ne ljubijo samo živali, ampak jih tudi študirajo. Vse, kar je z njimi v zvezi, se natanko pretresa, študira in debatira v javnosti. V najnovejšem času posvečajo Angleži posebno pozornost psihologiji živali. Če imajo živali tudi dušo, s tem vprašanjem se je bavila tudi že grška filozofija, dasiravno ni rešila tega kočljivega vprašanja niti najmanj. Celih dvajset stoletij naše zgodovine ni opaziti na tem polju nobenega napredka. Še-le, ko se je pričelo proučevati psihologijo sploh eksperimentalnim potom; se je dognalo, da je mnogo fizičnih funkcij pri živalih in pri ljudeh identičnih. V tej smeri je šla znanost še dalje ter razpravlja o temi, ni li konstrukcija čutov pri živalih popolnejša nego pri ljudeh. Eden najnavadnejših pojavov v tej smeri je dejstvo, da živali prej slutijo nesrečo nego človek. Znameniti angleški učenjak lord Averbury trdi, da slutijo mačke, a verjetno, da tudi druge živali mnogo prej potres. Pri poslednjem velikem potresu v Valparaisu, se je opazilo, da so bile mačke že dva dni pred potresom silno nemirne, odbijale hrano ter neprestano iskale drugo zavetišče. In predno je kdo izmed ljudi čutil tresenje zemlje, so se mačke namršile ter začele prestrašeno mijavkati. Zanimiv poskus so napravili s slepim netopirjem. Pustili so ga letati v sobi, kjer so bile gosto razpete tanke žice. Netopir, čeprav je bil popolnoma slep, ni niti enkrat zadel ob kako žico, temveč se jim je spretno izognil s pomočjo nekega posebnega čuta. Še bolj zanimiv je drug poskus s kukavico, katero so prinesli iz Afrike na Angleško. Tu so ji pričvrstili na nogo znak ter nato zopet izpustili. Že čez teden dni je bila zopet v Afriki na istem mestu, kjer so jo ujeli. Nekateri učejaki govore o podedovanem instinktu. Ta fraza znači končno zelo malo. Tako je n. pr. celi problem ptic selilk popolnoma misteriozen, tembolj, ker potujejo večinoma po noči. Kakor trdi lord Averbury, se more problem, kakor dejstvo, da najdejo psi in mačke pot domov v temni noči in v popolnoma tujih krajih, raztolmačiti samo na ta način, da imajo živali še en »šesti« čut, ki bi se lahko imenoval »čut za orientacijo«. Tudi pri žuželkah je konstatiral lord Averbury interesantne fenomene, ki potrjujejo njegovo tezo o šestem čutu pri živalih. Ugotovil je n. pr., da občutijo mravlje ultraviolettne žarke, ki jih ljudje sploh ne vidijo. Tudi pri mravljah je izvanredno razvit čut orientacije. Dognal je tudi, da je pri mravljah izvanredno razvit vonj, dočim sluha sploh nimajo. Lord Averbury je izjavil napram nekemu dopisniku: Mi imamo pet čutov in včasih se mi dozdeva, da jih več tudi ne more biti. Jasno pa je, da z našimi čuti nemoremo premeriti narave. Pri živalih pa najdemo čutila (organe), ki nimajo nobenega živca, pač pa funkcijo, katere si danes še sploh ne moremo raztolmačiti. Danes se nahajamo še vedno pred neskončnimi, neodkritimi tajnostmi narave.

Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju. Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimic.

Naprodaj je mlad osel

z vprego za K 3000.—
1343 Čret štev. 24 pri Celju. 1—1

+ Dame +

katerim izostaja ali popolnoma izostane mesečno perilo, naj so brez skrbi. Jaz pomagam in ščitim njih zdravje in prinašam novo veselje do življenja. Oblastveno preizkušeno in potrjeno. Obrnite se takoj na

1345 **K. Fesq** 26—1
Hamburg A 118. Papenstr. 95.

Primarij dr. I. RAJŠP
CELJE, Krekov trg št. 8

naznanja da je dobil

umetno višinsko solnce
(Quarzlampe)

in da se vrše dnevno obsevanja popoldne.

Išče se učiteljica 1346

z ljudskošolskimi izpiti k 2 deklicama za popoldanske ure. Naslov v upravi.

Delavke

4—1

za lahko delo se sprejmejo pri
Pinter & Weber
tovarna bonbonov
Zagrad, št. 31, Celje.

Išče se:

za večjo delikatesno trgovino združeno z bufetom (zajuterkovalnica) z nastopom

15. januarja 1923:

Prodajalka

1327 3—3

prvovrstna moč delikatesne stroke,

plačilna natakarica

zmožna kavcije in

pomožna natakarica.

V pisni ponudbi je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahteve ter priložiti sliko.

Naslov: Poštni predal 5, Celje.

Lepa stanovanjska hiša

v Celju, v kateri je stanovanje takoj na razpolago, se kupi. Ponudbe na upravo.

Sobo

išče gospod, s hrano ali brez nje, če treba, proti inštrukciji jezikov (slov. nem., lat., franc. in ital.) kakor tudi v drugih predmetih, od 1. dec. naprej. Ponudbe pod »Domačijo« na upravništvo.

Pekarna

na prometnem kraju se vzame v najem. Ponudbe na upravo lista. 1323 3—3

Gostilničarji in mesarji pozor!

LED

Podpisano podjetje izdeluje po najnovejših vzorcih 5 načinov različnih načrtov za moderne ledenice, v katerih se letno uniči le 15% ledu. Cena 1 načrta 100 Din, vseh 5 vrst skupaj pa 400 Din. Ponudbe na **Korošec Dragotin**, stavbeni podjetnik, **Rečica ob Paki**.

Najboljši uspeh imajo oglasi „Nove Dobe“

Učence in učenke

sprejmeta Brata Knez zlatarja in draguljarja, Celje-Gaberje. — **Kupujeta** tudi zlomljeno zlato in srebro po najvišji dnevni ceni. 4—2

Pisalni stroj in registr. blagajna

1326

3—2 že rabljena a dobro ohranjena, šteje do 9999, **se proda**. Ogleda se pri mehanikerju Žižka, Celje, Glavni trg.

Največje, domače elektrotehnično podjetje:

ELIN družba za elektrotehnično industrijo d. z o. z.

Elin gradi električne centrale in omrežja;
Elin proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektrotehnične aparate in izdelke;
Elin projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi z elektriko. 1321 25—2

Tehnične pisarne in zaloge:

Ljubljana, Dunajska cesta, 1321 25—2
Palača Ljublj. kreditne banke. Maribor, Vetrinjska ul. 11.

Kava, čaj, čokolada, moka iz banatskih mlinov in vse špecijsko in kolon. blago po zelo znižanih cenah pri trdkih

29-11

Ludovik Petek - Celje

Nakup deželnih pridelkov

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje

in druge deželne pridelke **kupuje in prodaja**

Osef Andrej, Maribor

Aleksandrova cesta 57

818 69-43

Telefon 88

KAROL PAJK

CELJE, KRALJA PETRA CESTA

Priporoča se c. občinstvu za nakup manufakturnega in modnega blaga, posebno moškega perila. V zalogi vse nove sokolske potrebščine.

807 25—19

Jadranska banka • Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000.—. Rezerva: Din 30,000.000.—.

PODRUŽNICE:

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Hercegnovi,
Jelsa,

Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor,
Metković,

Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Šibenik,
Tržič,
Zagreb.

Amerikanski oddelek.

Naslov na brzojave: JADRANSKA.

Afiliirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New - York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.